NADZÓR STAROSTY WĘGROWSKIEGO
NAD DZIAŁALNOŚCIĄ STOWARZYSZEŃ

Zgodnie z art. 8 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 roku – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855z późn. zm.) Starosta Węgrowski sprawuje nadzór na działalnością stowarzyszeń mających swoją siedzibę na terenie powiatu węgrowskiego (nie dotyczy to jednak stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego, które podlegają nadzorowi właściwego wojewody - art. 8 ust. 5 pkt 1 przedmiotowej ustawy). Uprawnienia nadzorcze Starosty Węgrowskiego rozpoczynają się już w czasie procedury rejestracyjnej stowarzyszenia. Sąd rejestrowy doręcza Staroście Węgrowskiemu odpis wniosku o rejestrację wraz ze statutem, listą założycieli (zawierającą imiona i nazwiska, datę i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania oraz własnoręczne podpisy założycieli), protokół z wyboru komitetu założycielskiego, a także informację o adresie tymczasowej siedziby stowarzyszenia. Starosta Węgrowski jako organ nadzorujący ma prawo wypowiedzieć się w sprawie tego wniosku w terminie 14 dni licząc od dnia jego doręczenia, a także przystąpić (za zgodą sądu) do postępowania jako zainteresowany.

Starosta Węgrowski w ramach nadzoru nad stowarzyszeniami (art. 25 ww. ustawy) może również:
- żądać dostarczenia przez zarząd stowarzyszenia, w wyznaczonym terminie, odpisów uchwał walnego zebrania członków (zebrania delegatów),
- żądać od władz stowarzyszenia niezbędnych wyjaśnień.

W przypadku niezastosowania się stowarzyszenia do wyżej określonych wymagań, Starosta Węgrowski może zwrócić się do sądu z wnioskiem o nałożenie grzywny w wysokości jednorazowo nie wyższej niż 5.000 zł. Od tej grzywny można zwolnić, jeżeli po jej wymierzeniu stowarzyszenie niezwłocznie zastosuje się do wymagań Starosty Węgrowskiego jako organu nadzorującego. Stowarzyszenie (w terminie 7 dni) może wystąpić do sądu o zwolnienie od grzywny.

W razie stwierdzenia, że działalność stowarzyszenia jest niezgodna z prawem lub narusza postanowienia statutu w sprawach, dotyczących:
- nazwy stowarzyszenia,
- terenu działania i siedziby stowarzyszenia,
- celów i sposobów ich realizacji,
- sposobu nabywania i utraty członkostwa, przyczyny utraty członkostwa oraz prawa i obowiązków członków,
- władz stowarzyszenia, trybu dokonywania ich wyboru, uzupełniania składu oraz ich kompetencji,
- sposobu reprezentowania stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych, a także warunków ważności jego uchwał,
- sposobu uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich,
- zasad dokonywania zmian statutu,
- sposobu rozwiązania się stowarzyszenia,
- tworzenia terenowych jednostek organizacyjnych (w przypadku stowarzyszeń, które takie jednostki zamierzają stworzyć),

Starosta Węgrowski w zależności od rodzaju i stopnia stwierdzonych nieprawidłowości, może wystąpić o ich usunięcie w określonym terminie, udzielić ostrzeżenia władzom stowarzyszenia lub wystąpić do sądu o zastosowanie środka określonego w art. 29 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 roku – Prawo o stowarzyszeniach.

W takim przypadku sąd, na wniosek Starosty Węgrowskiego lub prokuratora, może:
- udzielić upomnienia władzom stowarzyszenia,
- uchylić niezgodną z prawem lub statutem uchwałę stowarzyszenia,
- rozwiązać stowarzyszenie, jeżeli jego działalność wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie prawa albo postanowień statutu i nie ma warunków do przywrócenia działalności zgodnej z prawem lub statutem. Sąd rozpoznając taki wniosek może na wniosek lub z własnej inicjatywy wydać zarządzenie tymczasowe o zawieszeniu w czynnościach zarządu stowarzyszenia, wyznaczając przedstawiciela do prowadzenia bieżących spraw stowarzyszenia.

Art. 30 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach stanowi, że jeżeli stowarzyszenie nie posiada zarządu zdolnego do działań prawnych, sąd, na wniosek Starosty Węgrowskiego lub z własnej inicjatywy, ustanawia dla niego kuratora. Kurator jest obowiązany do zwołania w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy walnego zebrania członków (zebrania delegatów) stowarzyszenia w celu wyboru zarządu. Do czasu wyboru zarządu, kurator reprezentuje stowarzyszenie w sprawach majątkowych wymagających bieżącego załatwienia i wynagrodzenie kuratora pokrywa się z majątku stowarzyszenia.

Kolejny artykuł przedmiotowej ustawy stanowi natomiast, że na wniosek Starosty Węgrowskiego sąd może wydać postanowienie o rozwiązaniu stowarzyszenia, w razie gdy:
- liczba członków stowarzyszenia zmniejszyła się poniżej liczby członków wymaganych do jego założenia,
- stowarzyszenie nie posiada przewidzianych w ustawie władz i nie ma warunków do ich wyłonienia w okresie nie dłuższym niż rok.

Obowiązki stowarzyszenia wobec sądu i organu nadzoru po rejestracji

Art. 20. ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 roku – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855z późn. zm.) stanowi, że zarząd terenowej jednostki organizacyjnej stowarzyszenia jest obowiązany, w terminie 14 dni od chwili jej powołania, zawiadomić o tym organ nadzorujący właściwy ze względu na siedzibę tej jednostki, podając skład zarządu i adres siedziby jednostki, oraz doręczyć statut stowarzyszenia. Powyższy wymóg stosuje się także w razie zmian w składzie zarządu i adresie siedziby terenowej jednostki organizacyjnej stowarzyszenia oraz w statucie stowarzyszenia.

NADZÓR STAROSTY WĘGROWSKIEGO
NAD DZIAŁALNOŚCIĄ FUNDACJI

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 roku o fundacjach (Dz. U. z 1991 r. Nr 46, poz. 203 z późn. zm.) Starosta Węgrowski sprawuje nadzór nad fundacjami prowadzącymi swoją działalność i mającymi siedzibę na terenie jego powiatu.

Na podstawie art. 7 ww. ustawy – fundacja podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i z chwilą wpisu uzyskuje osobowość prawną. O wpisaniu fundacji z terenu powiatu węgrowskiego do Krajowego Rejestru Sądowego sąd zawiadamia Starostę Węgrowskiego przesyłając jednocześnie statut.

O zgodności działania fundacji z terenu powiatu węgrowskiego z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona, orzeka sąd w postępowaniu nieprocesowym na wniosek Starosty Węgrowskiego (art. 12 ust.1 ustawy o fundacjach).

Starosta Węgrowski może wystąpić do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa. Starosta może jednocześnie zwrócić się do sądu o wstrzymanie wykonania uchwały do czasu rozstrzygnięcia sprawy (art. 13 ustawy o fundacjach).

Jeżeli działanie zarządu fundacji w istotny sposób narusza przepisy prawa lub postanowienia jej statutu albo jest niezgodne z jej celem, Starosta Węgrowski może wyznaczyć odpowiedni termin do usunięcia tych uchybień w działalności zarządu albo może żądać dokonania w wyznaczonym terminie zmiany zarządu fundacji. Po bezskutecznym upływie powyższego terminu, albo w razie dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem fundacji, Starosta Węgrowski może wystąpić do sądu o zawieszenie zarządu fundacji i wyznaczenie zarządcy przymusowego (art. 14 ust. 1 ustawy o fundacjach).

W Starostwie Powiatowym w Węgrowie sprawy dotyczące stowarzyszeń i fundacji prowadzone są przez Wydział Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki.